

CEMENTKERT

Szigeti Sári

Pécsi Tudományegyetem Művészeti Kar

Tervezőgrafika szak, 6. évfolyam

Szöllősi Géza, tanársegéd

Az osztatlan képzés harmadik évében egy úgynevezett kisdiploma munkát és egy ahhoz kapcsolódó kiállítást kell létrehozni. A Cementkert című munkám e féléves kurzus kötelező feladata volt. Nem volt megadva szempont, ami alapján dolgozni kellett, a lényeg az volt, hogy egy nagyobb volumenű, kiállításra érdemes alkotás legyen.

Én a Henri Gonzo és a Papírsárkányok nevű együttes akkor még egyedüli albumát dolgoztam fel. Azért esett erre a választásom, mert a magyar nyelvű szövegek irodalmiak és rendkívül sok vizuális képpel vannak ellátva, amit grafikusként jó alapanyagnak éreztem. Minden dalt rengetegszer meghallgattam, és kerestem bennük egy erős vizuális képet, amit megjelenítettem a saját stílusomban. A dalok közel 30 különböző hangszerrel vannak felvéve, mellőzik az elektronikus hangzásokat. Ezt a hagyományos felfogást vettem alapul, amikor úgy döntöttem, hogy mindent kézzel fogok elkészíteni. Munkám egy dalszöveges könyv, amihez 14 illusztráció készült az album összes dalához, végig konzultálva a kurzus tanárával, Szöllősi Gézával. A rajzok elkészítése közben döntöttem úgy, hogy ezt linóleumból ki is szeretném metszeni, ekkor fogalmazódott meg az a gondolat, hogy az egész könyv kézzel készüljön, nem csak a rajzok, hanem a szöveg is.

Elsőkörben elkészült a könyv digitálisan. Minden oldalpáron balra látható az illusztráció, jobbra a hozzá passzoló dal címe és szövege, versszakokra tagolva. Ez után következett a megvalósítás. Egy nagyobb tekercs padló linóleumot 20 x 20 cm-es négyzetekre vágtam, lecsiszoltam, majd ezekbe metszettem a már kész rajzokat. Tervezésnél az egyszerűbb geometriai formákra törekedtem, nem a hagyományos vonalas metszési technikára, mert itt a cél a könnyű és hatékony sokszorosítás és a különböző textúrák elérése volt, így a metszés maga sem volt olyan időigényes. A kihívást a szöveg okozta. Felmerült a kérdés; Hogyan lehet egy 11-es betűmérettel ellátott szövegdobozt dúc formájában előállítani, és azt szépen kinyomtatni? Az biztos, hogy a korábban a rajzoknál használt linóleumból szinte lehetetlen. Ezután a fő gondolatom az volt, ha kivonni nem lehet, akkor adjunk hozzá. 3D nyomtatóval készítettem egy próba dűcot egy rövidebb versszakról, ám a filament anyag, amivel dolgozik a gép, olyan felületet hozott létre, amelybe egyik festék sem tudott megragadni. A betűk közé befolyt a vizesebb festék és a tinta, a száraz alapú festék pedig nagyon gyorsan megkötött, így egyikkel sem lehetett olvasható képet nyomtatni. Az épített betű tehát megbukott, kerestem, hogy mi lehet az az anyag, vagy eljárás, amivel lehetséges ekkora betűket létrehozni. Így találtam meg a pecsétgumit. A bélyegzők képesek még a számomra szükséges méretnél is kisebb betűket is olvashatóan sokszorosítani, az előállításhoz pedig egy lézergépre és pecsét gumilapra van szükség. A lézer vagy gravírozógépbe betápláltam a korábban digitális elkészített szövegdobozokat és a címeket, és a gép pedig kiszedte azt a felületet, ami üres. Oda kellett figyelni, hogy a szöveg tükrözött legyen, hogy a nyomtatásnál a megfelelő képet kapjuk, illetve

arra, hogy a gumiból csak a felső réteget szedje ki a gép, hogy alul legyen, ami összetartja az egészet. Elkészült körülbelül 30 darab gravírozott dúc: 14 dalszöveg, 14 cím és pár kiegészítő díszítő forma, ehhez a bélyegekhez használt tintafesték tökéletesen működött. A pecsétpárna egy szintetikus szivacsos lap volt, amely elegendő festéket tudott felszívni, és mivel sima felületű, ezért szépen eloszlott a betűkön a festék, nem szivárgott be közéjük, a kapott kép tehát feltmentes lett.

Elkészült az összes dúc, és mivel 3 féle festéket is használtam, ezért nagyon fontos volt megtalálni azt a fajta papírt, ami mindegyiket elbírja. Végül a legjobbnak egy pamuttartalmú 200 grammos papír bizonyult, ami elbírja a linó nyomtatást, és nem nyomódik be úgy, hogy az látszódjon a másik oldalon (ez azért fontos mert a könyvként van összekötve és a túloldalon egy szöveg található), ezenkívül az olajos festéket, az akvarellfestéket és a tintát is fel kellett vennie. Ha túl textúrált a lap akkor a kis betűk nem látszódnának ezért egy simább felületűt választottam.

A papírt felvágtam 20 x 20-as négyzetekre, egy 3 centis kifutóval ellátva az egyik oldalon, ahol az oldalak össze lesznek illesztve. Ezután a metszett linóleum dúcokat nyomtattam le, ügyelve, hogy a megfelelő oldalon legyen a grafika és minden középre legyen igazítva. Egy hosszabb száradás után a szebben sikerült nyomatok hátuljára kerültek a szövegek. Az ehhez készült dúcokat meg kellett hajlítani, ahhoz, hogy szépen és egységesen elcsúszások nélkül lehessen nyomtatni. Ehhez a gumi dúcokat hajlítható plexilapokra ragasztottam, és egy sínrel ellátott falécebe feszítettem. Egy mozdulattal fel lehetett így venni a festéket, és közvetlenül utána nyomtatni. Ahhoz, hogy biztos legyen a nyomtatás, a kifeszített szerkezethez egy egyszerű derékszögű sánt is készítettem, amelynek az alja üreges volt, hogy ide a papírt be lehessen csúsztatni úgy, hogy a grafika/szöveg bárhol elhelyezkedhessen. Figyelni kellett a sorrendre, a szövegnek a hátulján a következő dal illusztrációjának kellett szerepelnie. Újabb száradást követően pedig az utolsó festék is rákerült a lapra, ami nem volt más, mint nyomatok fehér részét kitöltő akvarellfesték. Azért választottam a vízbázisút, mert az taszítja az olajosat. Erős narancssárga sánt választottam a kitöltéshez, néhol meghagyva a papír sántét is, így egy egészen kontrasztos képet kaptam. Kéket csak a borítón használtam, mert az oldalpárokon a szöveg mindenhol kék. Ezek lettek az uralkodó sánték. Ezen a ponton minden készen állt ahhoz, hogy összefűzzem az oldalakat. Ehhez, a japán kötés technikát választottam. Mivel ez a külső borítón látszik leginkább, ezért egy olyan varrás mintát választottam, ami jól kifejezi a belsőt.

Kisdiploma kiállításunk október közepén került megrendezésre. Itt szerepelt a kiadvány, mellette a falon az összes illusztráció külön-külön is (ugyanazzal a technikával) megjelent. Izgalmas és kísérletekkel teli projekt volt, melyben új és hagyományos módszerek keveredtek.

Az által, hogy teljesen kézzel készült, élőbbé vált, lelke lett, érződik benne az az erő, ami a nyomtatáshoz szükséges. A kiállítás után kapott pozitív visszajelzésekből örömmel láttam, hogy ezt más is érzi, nem csak én.